

Dění světové - směr?

Většina lidí má ve zvyku na některé otázky odpovídat tak, že uzavře a znemožní další tázání (a zkoumání). Mohli bychom to přirovnat k neutralizaci nebo sterilizaci: každá otázka vlastně svou nejhlubší podstatou někam vede. A je-li zmíněnou „sterilizací“ zbavena tohoto charakteru, je jakoby „zazděna“. Tato tendence není ničím původním, ale představuje jakousi niternou katastrofu, zhroucení schopnosti se ve světě orientovat ve vztahu k tomu, co je nové a co přichází, a naopak jakési rezigované zabydlení v prostých danostech, které byly zbaveny smyslu a jsou chápány jako nahodilost. Jde vlastně o jakýsi biologický relikt počátku každého jednotlivého života, v němž je především nezbytné akceptovat situaci a hned se přizpůsobit resp. snažit přizpůsobit okolnostem. Tomu říkáme orientace v „okolí“ či přesněji v „osvětí“; živá bytost, která při svém zrodu a krátce po něm není schopná nebo se nemůže orientovat a přizpůsobit svému okolí, prostředí, která si nemůže svou orientovaností vytvořit jakýsi „svůj svět“, „vlastní svět“, tj. „osvojený svět“, osvojený kus prostřední do něhož se vylíhne či zrodí, prostě+ nepřežije a umírá. Žít proto znamená nějak se orientovat ve světě kolem, do něhož je taková bytost postavena. A toto osvojení jistého okolí či prostředí znamená, že živá bytost, která se takto hned od počátku svého života začíná orientovat, se orientuje, „jako by“ ten svět byl nějak připraven a vhodný k tomu, aby se v něm tato bytost nějak zabydlela, aby v něm začala žít po svém jako ve více nebo méně vhodném prostředí. Tak se chová dokonce každé čerstvě narozené dítě, a my víme, že se každé dítě dokáže smířit s leccím, ale nikoli se vším. Kromě schopnosti se přizpůsobit jsou tu také jisté meze přizpůsobivosti. Když jsou tyto meze nějak rozvíklány či otřeseny, jsou tu dvě možnosti: buď se jednotlivá bytost nebo série generací (druhu, rodu, čeledi atd.) dokáže o sebe a o své přežití postarat dalším přizpůsobením (pokud je na to dost času), anebo nějakým vynálezem, jímž je možnost ony „mantinely“ posunout a rozšířit. V každém případě jde nejen o jakousi aktivitu na daném okolí nezávislou, nýbrž o aktivitu, která dané okolí a jeho podmínky respektuje, v něčem jich využívá a v něčem jiném je překonává, zdolává a podrobuje je svým potřebám. V každém případě se však každá taková živá bytost chová tak, jako by svět kolem měl nějaký význam, nějaký „smysl“. Zpochybňovat smysl světa je výsadou člověka, který se už zcela odcizil svému „přírodnímu“ původu i prvním dnům a letům svého života.

(Písek, 071014-1.)